

FÖR FRAMTIDENS BYGGBRANSCH OCH VÅRA MEDLEMSFÖRETAG

BYGGMÄSTAREFÖRENINGARNA I STOCKHOLM
OCH PÅ GOTLAND SAMT BYGGFÖRETAGEN
I ÖSTS VERKSAMHET 2021

BYGGFÖRETAGEN

STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENING

Stockholms Byggmästareförening är en branschorganisation med cirka 750 medlemsföretag inom olika kompetensområden. Föreningen fungerar både som en mötesplats för bygg-, anläggnings- och specialföretag och en opinionsbildare i samhällsutvecklingen beträffande byggbranschen.

De sju branschutskotten har kontakter med politiker, myndigheter och beställare samt arrangerar konferenser, seminarier, behandlar remisser och skriver debattartiklar. Stockholms Byggmästareförening vill bidra till att medlemsföretagen blir mer attraktiva arbetsgivare och att de får de bästa förutsättningarna för att skapa affärsmässig samhällsnytta.

Visionen är en attraktiv, sund och säker byggbransch.

INNEHÅLL

BYGGARNAS HUS - MÖTESPLATS FÖR ALLA I BYGGBRANSCHEN

Kristin Andersson, vd för Stockholms Byggmästareförening och regionchef för Byggföretagen 3

NÖJD KUND-GARANTIN HÖGST UPP PÅ AGENDAN

Konsumententreprenadutskottet 4

»VIKTIGT ATT STÖTTA SMÅ FÖRETAG I KLIMATOMSTÄLLNINGEN«

ROT-utskottet 6

ROT-PRiset

Gasverket Hus 8 - vinnare 2021 8

MED FOKUS PÅ KLIMAT- OCH MILJÖFRÅGOR

Teknik- och miljöutskottet 10

»VÅRT ARBETE GÖR SKILLNAD«

Fair Play Bygg 12

UTSKOTTEN ÄR RYGGGRADEN I STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENING

Egenföretagarutskottet 14

Entreprenadutskottet 14

Bostadsutskottet 14

LOU-utskottet 14

OMSLAGSFOTO: ISTOCK

REDAKTÖR: HENRIK BENTERÅS LUCHT,
STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENING

TEXTER OCH PORTRÄTTBILDER: NICOLE KLING

LAYOUT: MARIANNE ENGBLOM

PRODUKTION: TULLBERGS KOMMUNIKATIONSBYRÅ & KLING MEDIA

TRYCK: 8.45, 2022 | MILJÖMÄRKT PAPPER

Berghs School of Communication har nu sin verksamhet i Gasverket Hus 8, som vann ROT-priset 2021. FOTO: HILDA RANDULV

VD KRISTIN ANDERSSON

BYGGARNAS HUS – MÖTESPLATS FÖR ALLA I BYGGBRANSCHEN

FÖR ANDRA ÅRET I RAD har pandemin på olika sätt påverkat vår värld. Just vår verksamhet har till vissa delar kunnat fortgå nästan som vanligt, men våra möten med medlemmar och olika samarbetspartners har tagit sig nya uttryck. Vår önskan om att återigen kunna ses och umgås med nära, kära och kollegor uppfylldes kanske inte helt, men i takt att de digitala verktygen blivit en naturlig del av vardagen har det trots allt fungerat väl.

ÅRET SOM GICK präglades fortsatt av en viss osäkerhet i vår bransch, även om vi i stor utsträckning har fortsatt att bygga bostäder, infrastruktur och samhällsfastigheter. En ovisshet vi har behövt förhålla oss till är tillgången på olika material som exempelvis cement och trä, därtill har vi sett ökande materialpriser inom många områden.

OSÄKERHETEN KRING TILLGÅNGEN på material och skenande priser kan också komma att påverka föreningen i egenskap av fastighetsägare. Stockholms Byggmästareförening äger den fastighet på Kungsholmen som verksamheten utgår ifrån. Fastigheten uppfördes i slutet av 1950-talet som ett lärlingsbygge och har sedan dess fungerat som mötesplats för föreningens medlemmar och medarbetare.

UNDER VERKSAMHETSÅRET 2021 har föreningen fortsatt arbetet med att utveckla Byggarnas Hus – den naturliga mötesplatsen för byggbranschen i Stockholm. Arbetet inleddes under 2020 med att utlysa ett parallellt uppdrag till tre arkitektkontor för att skapa en vision om utformningen av detta, och i år har fokus legat på att göra fastigheten mer energi- och klimatsmart.

ETT INTENSIVT ARBETE har bedrivits med att utreda förutsättningar och planera för en omfattande renovering och modernisering av föreningens fastighet så att den ska motsvara hyresgäster och besökares förväntningar på en hållbar och modern mötes- och arbetsplats. Förutom energibesparande åtgärder kommer den att tillgänglighetsanpassas och öppnas upp för besökare.

OM ALLT GÅR SOM DET SKA hoppas vi att få välkomna er till våra nyrenoverade lokaler i början av 2024!

FOTO: ROSIE ALM

KRISTIN ANDERSSON

**VD, STOCKHOLMS BYGGMÄSTARE-
FÖRENING OCH REGIONCHEF FÖR
BYGGFÖRETAGEN**

FOTO: NICOLE KLING

KONSUMENTENTREPRENADUTSKOTTET – SAMUEL BARDH

NÖJD KUND-GARANTI HÖGST UPP PÅ AGENDAN

Konsumententreprenader kan ses som byggbranschens ansikte utåt, eftersom många bildar sig en uppfattning om branschen som helhet utifrån personliga erfarenheter av hantverkskontakter. Konsumententreprenadutskottet arbetar för att lyfta fram den yrkesstolthet och kompetens som finns i byggsektorn, inte minst genom att driva frågan om en certifiering i form av en nöjd kund-garanti.

Svårt att mäta seriositet —————

KONSUMENTENTREPRENADER, det vill säga där beställaren är en privatperson, skiljer sig från andra typer av entreprenader – inte minst eftersom arbetet ofta äger rum i hemmiljö, generellt innebär en större priskänslighet och mindre beställarerfarenhet. Samuel Bardh har varit konsumententreprenadutskottets ordförande sedan det grundades 2015 och arbetar till vardags på Gärdets Bygg där han är delägare och ansvarig för företagets serviceavdelning.

– Den viktigaste skillnaden är att kunskapsnivån hos privatkunder generellt sett är lägre än hos professionella beställare av byggtjänster. Det innebär att vi som byggföretag har ett större ansvar att också räkna med sådant som inte efterfrågas, men som är nödvändigt, säger han och fortsätter:

– Privatkunder är också generellt sett mer priskänsliga eftersom de betalar med egna medel. Jag kan tycka att man som entreprenör gentemot konsument alltid ska ha fast pris, och inte jobba mot löpande räkning. Man har också ett ansvar att ta tillvara konsumentens intressen, följa rådande regelverk och inte ta sig an uppdrag som inte är ekonomiskt hållbara.

ETT AV KONSUMENTENTREPRENADUTSKOTTETS prioriterade frågor är den om en nöjd kund-garanti. Utskottet har under året haft flera möten och intervjuer med olika organisationer för att få en bredare kunskap och fler perspektiv på frågan – bland de intervjuade finns företrädare för Säker Vatten, Byggkeramikrådet, BraByggare och Offerta.

– Vi har verkligen vridit och vänt på detta sedan utskottet bildades. Slutsatsen vi kommit fram till är att det behövs en nöjd kund-garanti där det tydligt framgår vad man som konsument ska fråga efter för att försäkra sig om att byggbolaget man står i begrepp att anlita är seriöst, säger Samuel Bardh och tänker högt:

FOTO: ROSIE ALM

– Kan man mäta vad som utmärker en bra entreprenad? Vi har nog landat i att det är omöjligt. Mycket handlar om kommunikation, uppförande, bemötande och tydlighet – saker som är svåra att standardisera. Därför behöver vi ha något annat som kan fungera som en trygghet för kunden.

UTSKOTTET HAR ÄVEN jobbat med information till konsumenter och konsumentvägledare om att skapa rätt förutsättningar för entreprenörer och vad som är viktigt för konsumenter att tänka på så att det blir tydligt vad de efterfrågar. Dessutom har man arbetat med information till de medlemsföretag som arbetar med konsumententreprenader om de standardavtal, standardkontrakt och regler som finns. Samuel Bardh understryker att medlemsföretag i Byggmästareföreningen som är certifierade enligt BKMA (tidigare BF9K) står inför det faktum att konsumenter i regel inte känner till vad det innebär.

– Det behövs för byggföretag en liknande certifiering som rörmokarnas Säker Vatten eller plattsättarnas behörighet för våtrum genom Byggkeramikrådet. Här menar vi att en nöjd kund-garanti skulle innebära en tydlig kvalitetsstämpel för kunden och ett mervärde för medlemsföretagen. Förhoppningen är att en sådan certifiering genom rätt marknadsföring och information får stort genomslag och att det blir lika självklart för kunden att anlita byggare som har nöjd kund-garanti som det är att anlita en rörmokare som har Säker Vatten.

UTÖVER NÖJD KUND-GARANTIN arbetar utskottet för att höja ROT-avdraget till tidigare nivåns skattereduktion med 50 istället för dagens 30 procent av arbetskostnaderna. Enligt Samuel Bardh är detta det mest effektiva medlet för att styra kundernas efterfrågan mot vit arbetskraft och på så sätt stävja den skadliga svarta sektorn. Han menar vidare att frågorna om sund konkurrens, branschens attraktivitet och kundernas trygghet är tätt sammankopplade.

– De luttrade och medvetna kunderna hittar seriösa hantverkare genom att titta på storleken på bokslut, hur länge företaget har funnits och att ägarstrukturen har varit någorlunda stabil.

Han avslutar:

– I grund och botten handlar det viktiga arbetet för sund konkurrens om att lyfta de företag som är seriösa och ambitiösa. Frustrationen för oss i utskottet kommer när baksidan av byggbranschen gör sig påmind, vi vill ju tvätta bort bilden av byggbranschen som ruff och istället lyfta all den kompetens och erfarenhet som finns här. Många hantverkare är både yrkesskickliga och yrkesstolta, det vill vi förmedla.

»En nöjd kund-garanti skulle innebära en tydlig kvalitetsstämpel för kunden och ett mervärde för medlemsföretagen.«

Vill lyfta yrkesskicklighet och -stolthet

ROT-UTSKOTTET – JENNIE WIDELL

”VIKTIGT ATT STÖTTA SMÅ FÖRETAG I KLIMAT-OMSTÄLLNINGEN”

**Nya regler kring avfalls-
hantering, ökat fokus på
återbruk och digitalisering
av ROT-priset – så kan verk-
samheten i ROT-utskottet
sammanfattas år 2021.**

**Vinnare av det prestige-
fyllda priset blev Gasverket
8 och de nya reglerna kring
avfallshantering och åter-
vinning innebär såväl
utmaningar som möjligheter,
menar utskottets ordförande
Jennie Widell.**

**ROT – den mest
hållbara affären**

INSIKTERNA OM BYGGBRANSCHENS klimatpåverkan – och ansvar – börjar få fäste i hela samhället, ser Jennie Widell som är hållbarhetsspecialist på NCC och ordförande för ROT-utskottet. De ökade kraven på sortering av byggmaterial i fler fraktioner är helt nödvändiga ur klimat- och miljöhänsyn, men betyder också att byggföretag ställs inför logistiska problem samtidigt som de behöver förbättra sina rutiner. Jennie Widell lyfter fram behovet hos små medlemsföretag att få hjälp med att hålla sig uppdaterade kring alla regeländringar och vad som gäller för hanteringen av avfall. Just detta har utskottet arbetat mycket med under året som har gått och de har bland annat arrangerat frukostseminarium med fokus på återbruk.

FLERA VIKTIGA STEG har den senaste tiden tagits mot ett mer cirkulärt resursflöde och efterfrågan hos kunderna ökar, fler och fler vill veta hur byggbolagen arbetar med återbruk. Jennie Widell konstaterar att detta är ett område som ingen kommer att komma undan i framtiden, särskilt inte de företag som arbetar inom ROT – eftersom det ju är de som plockar ut materialen som ska återanvändas:

– De bolag som handlar rivningsmaterial ställs inför frågor som: Hur demonterar vi på bästa sätt? Hur tar vi bäst hand om materialet? Och, inte minst, de juridiska aspekterna: vem står för garantin för de återbrukade produkterna?

UNDER ÅRET HAR utskottet även arbetat med att digitalisera ROT-priset, marknadsföra det i fler kanaler samt uppdaterat kriterierna. Priset, menar Jennie Widell, är en chans att belysa ROT-branschen och visa på vilka fantastiska projekt som finns här.

– Det har länge varit populärt att bygga nytt, men att renovera har inte varit lika hett. Tidigare ROT-prisnominerade och -vinnare visar också på spannet på projekt som ryms inom sektorn: från renovering av miljonprogrammet till Nationalmuseum, säger hon och tillägger att ROT är en av de mest hållbara affärerna – eftersom det i grunden handlar om att ta hand om de resurser som redan har tagits i bruk.

EN ANNAN OERHÖRT VIKTIG ASPEKT i hållbarhetsarbetet är att ändra människors inställning till redan uttaget material och uppvärdera det. Jennie Widell suckar när hon tänker på att det finns beräkningar som visar på att så mycket som 20 procent av allt gips blir till spill.

– Helt galet, det är otroligt mycket som går åt ingenting! Att projektera rätt och minska materialspill går hand i hand med den ekonomiska hållbarheten. Det handlar inte bara om själva produktionen utan också om all klimatpåverkan runtomkring, som transporten och avfallshanteringen. Vi måste komma högre upp i avfallshierarkin och minimera skapandet av avfall för att komma åt problemet, säger hon och tillägger:

FOTO: NICOLE KLING

»Kraven på klimatdeklarationer kommer att driva på utvecklingen ytterligare och på sikt tror jag att det kommer att införas kvotplikt på exempelvis plast, så att det helt enkelt blir tvunget att ha en viss andel återvunnet material i produkterna.»

– Det låter kanske grundläggande, men man måste vara mer rädd om materialet och här är det en beteendeförändring som måste till, som att väderskydda det ordentligt till exempel. Jag tror att vi i framtiden kommer att se på avfall som värdefulla tillgångar. När framtida generationer ser tillbaka på vår tid kommer de nog att skaka på huvudet åt hur vi hanterade material och säga: »Hur tänkte de när de brände upp alltihop?!«.

NÄSTA ÅR KOMMER utskottets arbete med uppdaterade ROT-priskriterier att fortsätta – där den ekologiska hållbarheten förväntas spela en ännu större roll – och förstås främjandet av sund konkurrens.

– Sund konkurrens är otroligt viktigt för hela branschen och måste premieras. Kunderna behöver förstå att prisbilden speglar seriositeten, avslutar Jennie Widell.

FOTO: RYNO QUANTZ

ROT-priset är en viktig del av ROT-utskottets arbete. →

GASVERKET HUS 8 VANN ROT-PRiset 2021

DET GAMLA RENINGSHUSET, Hus 8 i Gasverket, uppfördes som en del i den ursprungliga anläggningen som ritades av Ferdinand Boberg. Byggnaden bedöms ha ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde, vilket inneburit att renoveringsarbetet har behövt förhålla sig till dess befintliga utformning.

DÅ BYGGNADEN TIDIGARE varit en verksamhet för rening av kolas som producerat miljöfarligt avfall har omfattande sanering föregått renoveringen för att byggnaden skall kunna tas i bruk. Ytterväggar och fönster har renoverats skonsamt för att bevara byggnadens kulturhistoriska värde. Invändigt har de ursprungliga takstolarna bevarats, liksom gångbryggor och befintliga stegar till lanterninen. Projektet har lagt stor vikt vid en god och säker arbetsmiljö, liksom att uppfylla de högt ställda miljökraven. I dag inrymmer fastigheten Berghs School of Communication, men dess inbyggda flexibilitet gör att även andra typer av verksamheter kan bedrivas här i framtiden.

ADRESS	TENGELINGSGATAN 3, STOCKHOLM
BYGGHERRE/FASTIGHETSÄGARE	CA FASTIGHETER
BYGGENTREPRENÖR	MOBIL BYGG AB
ARKITEKT	STRATEGISK ARKITEKTUR

FOTO: CA FASTIGHETER

UR JURYNs MOTIVERING

»Gasverkets reningshus får ROT-priset för den inspirerande transformationen av byggnaden från tomt skal till en artikulerad skönhet med framtidsmöjligheter. Projektet visar föredömligt på hur tillvaratagandet av existerande värden kan leda till kvalitativa, långsiktiga och hållbara lösningar. Byggnaden har återbrukats i sin helhet, få material har tagits bort och få nya har tillförts. Det långsiktiga ägandet, medvetna processer och samspelet mellan byggherrens, entreprenörens och arkitektens kompetens är en nyckel till projektets resultat och ekonomiska framgång. Gasverket Hus 8 visar dessutom att god arkitektur byggd med kvalitativa material kan leva länge och spela en central roll vid olika tidsepoker.«

FOTO: CA FASTIGHETER

ROT-PRISET

NOMINERADE 2021

KVARTER JAKOB MINDRE	KV EKEN 7	GASVERKET HUS 8	MEDBORGARHUSET	VRAK - MUSEUM OF WRECKS	FÖRSKOLAN PANNCENTRALEN

FOTON: PETER BARTHOLDSSON, LINUS FLODIN, CA FASTIGHETER, MATTIAS EK, ANNELI KARLSSON OCH ATRIUM LJUNGBERG

KORT OM ROT-PRISET

ROT-priset instiftades av Stockholms Byggmästareförening 1990 och är ett årligt pris som tillkommit för att främja ombyggnation i Stockholm. Priset ges till det projekt där beställare, arkitekt och byggtreprenör bäst tillvaratagit byggnadens särdrag och kvaliteter.

HEDERSOMNÄMNANDE – KV EKEN 7

Projektet får hedersomnämnannde, bland annat, för att byggnadens idé och arkitektoniska kvalitet åter får ta plats men i en nutida tappning som svarar mot de krav som verksamheten ställer idag.

JURYN FÖR ROT-PRISET 2021

Ordförande Stefan Attefall

Jan Wejdmark, Newsec

Anders Larsson, Thetis AB

Lone-Pia Bach, Bach Arkitekter, vinnare av ROT-priset 2020

FOTO: LINUS FLODIN

TEKNIK- OCH MILJÖUTSKOTTET – MARIA UHRUS

MED FOKUS PÅ KLIMAT- OCH MILJÖFRÅGOR

Arbetet i teknik- och miljöutskottet har under verksamhetsåret präglats av EU:s taxonomi, riktlinjer för avfallshantering och klimatdeklarationer – frågor som förenas i sin inriktning för att öka hållbarheten i byggbranschen.

MARIA UHRUS är nyvald ordförande för teknik- och miljöutskottet, där hon har ingått som ledamot under flera år. Till vardags jobbar hon som teknisk chef på Besqab, en roll som innebär arbete med hållbarhets- och teknikfrågor i såväl projekteringsprocess som leverantörskedja.

– Det händer oerhört mycket inom klimat- och miljöområdet som berör byggbolagen på ett omfattande sätt. Vi i utskottet bevakar och kommunicerar nyheter till medlemsföretagen för att de ska kunna hålla sig uppdaterade kring vad som gäller och hur deras verksamhet påverkas, säger Maria Uhrus.

UNDER ÅRET HAR teknik- och miljöutskottet huvudsakligen arbetat med tre frågor: EU:s taxonomi, riktlinjer för avfallshantering och klimatdeklarationer. Maria Uhrus understryker att EU:s taxonomi är komplex och att arbetet framför allt handlat om att reda ut vad de olika delarna i taxonomin betyder för byggföretag och på vilket sätt den är kopplad till rådande svenska lagar, krav och standarder. Hon berättar vidare att ett frukostseminarium om riktlinjer för avfallshantering ska arrangeras och att utskottet fortsätter att bevaka klimatdeklarationerna och tänka kring hur dessa kan implementeras i branschen.

NÄSTA VERKSAMHETSÅR, 2022, ser teknik- och miljöutskottet fram emot att arbeta vidare med den viktiga frågan om sund konkurrens och att tillsammans med bostadsutskottet titta på hur man kan effektivisera och samordna utredningsprocesser i olika faser; mellan kommuner och exploatörer samt under arbetsprocessens gång.

– Vi har en känsla att det utreds lite för mycket och att det borde gå att göra på ett mer rationellt sätt. Exempelvis anser vi att det är onödigt att alla parter tar fram samma utredningar under detaljplaneprocessen eller inför en markanvisningstävling, och att staden borde utföra vissa utredningar redan innan de anvisar, säger Maria Uhrus och fortsätter:

– Därtill vill vi jobba för att typhus ska bli mer accepterat av kommunerna. Att återanvända redan upprättade handlingar och beredningsdokument för byggnader som redan är dokumenterat välkonstruerade ur klimathänsyn och med genomtänkta planlösningar skulle innebära lägre kostnader än att ta fram unika lösningar vid varje ny projektering. Typhus skulle gynna den sociala hållbarheten eftersom fler skulle ha råd att bo i dem och dessutom kunna innebära att det blir möjligt att bygga på platser där det i dag inte är ekonomiskt görbart.

BYGGSEKTORN HAR EN STOR klimat- och miljöpåverkan och här finns stor förbättringspotential, där en del handlar om beteendeförändringar. Maria Uhrus ser att klimatdeklarationerna kommer att förändra synen på materialens värde och förtydliga på vilket sätt de hänger ihop med hållbarhet, exempelvis genom att synliggöra att transportkostnader i form av både utsläpp och pengar inte är mer lönsamt än att välja ett lite dyrare men närproducerat material.

– Dessutom tror jag att klimatdeklarationerna kommer att leda till slimmade konstruktioner och ett mer effektivt nyttjande av materialen genom mer exakta beräkningar och minskat spill. Att få in klimatbudgeten redan i projekteringsskedet och sätta konstruktionen utifrån vad man har råd att förbruka tror jag kommer spela stor roll för branschens klimatpåverkan, avslutar hon.

Mer effektiva utredningar —————

Framtidens nya arbetssätt —————

BOVERKETS HANDBOK OM KLIMATDEKLARATIONER

Vid årsskiftet träder regler om klimatdeklaration för nya byggnader som uppförs i kraft. Det innebär att byggbranschens aktörer i allmänhet och byggherrar i synnerhet behöver öka sin kunskap om klimatpåverkan under byggskedet. Boverket har publicerat viktiga hjälpmedel för att underlätta för alla aktörer som berörs och vill lära sig mer, läs mer på www.boverket.se.

EU:S TAXONOMI

Syftet med EU:s taxonomi är att hjälpa investerare att identifiera och jämföra miljömässigt hållbara investeringar genom ett gemensamt klassificeringssystem för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Taxonomi är ett viktigt verktyg för att nå EU:s klimatmål och målsättningarna inom EU:s gröna tillväxtstrategi. För att en viss ekonomisk verksamhet ska klassificeras som miljömässigt hållbar så ska den bland annat bidra väsentligt till ett eller flera av sex fastställda miljömål, inte orsaka betydande skada för något av de övriga målen, samt uppfylla vissa minimikrav inom hållbarhet.

Taxonomins miljömål:

- Begränsning av klimatförändringar.
- Anpassning till klimatförändringar.
- Hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser.
- Övergång till en cirkulär ekonomi.
- Förebyggande och kontroll av föroreningar.
- Skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem.

Källa: regeringen.se

FOTO: NICOLE KLING

FOTO: NICOLE KLING

FAIR PLAY BYGG – SUSSIE PAREDES ILLUM

”VÅRT ARBETE GÖR SKILLNAD”

Fair Play Bygg är nu inne på sitt sjätte verksamhetsår. Sedan starten 2016 har projektets granskningar lett till upptaxeringar om sammanlagt 98,5 miljoner kronor samt ett stort antal viten från Arbetsmiljöverket. Det råder ingen tvekan om att Fair Play Bygg spelat en viktig roll för att uppmärksamma och motarbeta kriminaliteten i byggbranschen och hjälpa myndigheterna i deras arbete.

DET GÅR INTE att ta miste på Sussie Paredes Illums brinnande engagemang för uppdraget i Fair Play Bygg. Bara tanken på de människor som far illa på grund av att de hamnat i klorna på kriminella aktörer inom byggbranschen får hennes ögon att glöda.

– Det finns människor på byggarbetsplatser i Sverige som knappt får lön för sitt arbete, lever under miserabla förhållanden och utför riskfyllda arbeten utan säkerhetsutrustning. Oseriösa aktörer i byggbranschen måste stoppas och jag skulle inte vilja jobba

med någonting annat än detta under resten av mitt arbetsliv, slår hon fast.

FAIR PLAY BYGGS arbetsgrupp består av personer med polisiär bakgrund, och de vet om att de kriminella aktörerna kan sitta i publiken när de föreläser eller håller seminarier. Arbetsgruppen talar aldrig om vilka företag de granskar eftersom det kan finnas en hotbild mot dem och mot andra personer som på olika sätt är involverade i projektet.

– Vi låter oss inte tystas. Förutom att staten förlorar enorma summor på den svarta arbetskraften, konkurrerar de kriminella bolagen ut de schyssta företagen som inte tävlar på samma villkor, säger Sussie Paredes Illum.

HON PEKAR PÅ en rad faktorer som gör att byggbranschen har jämförelsevis stora

År	Antal tips	Antal överlämnade ärenden
2020	321	199
2021	440	249

»Fair Play Bygg måste finnas kvar, den funktion vi fyller behövs för att komma till rätta med problemen i branschen.«

Sussie Paredes Illum tycker att uppdraget som projektledare och analytiker på Fair Play Bygg är det roligaste hon har haft.

ARKIVBILD: ISTOCK

problem med fusk och brottslighet – bland annat att branschen omsätter mycket pengar, att det råder brist på kontrollverksamhet från myndigheternas sida samt att det är en stor ruljans på människor som kan flyttas runt mellan olika byggarbetsplatser. Därtill spelar det roll att det i Sverige är lätt att starta företag och att det finns omfattande sekretessregler som försvårar de olika myndigheternas kommunikation med varandra.

– De kriminella vet om att få kontrollerar hela entreprenörskedjan och att många upphandlare inte har kompetens att förstå varför vissa anbud kan ligga så lågt. Det måste till en rejäl satsning där alla parter tar sitt ansvar, myndigheterna måste få mer resurser så att de kan ta krafttag mot fusk och se till att hålen i systemet täpps till.

PROJEKTET HAR FÅTT in förvånansvärt många tips under pandemin och trots att landsgränser varit stängda har människor kunnat resa under radarn, vilket Sussie Paredes Illum ser som ett bevis för att det existerar ett utbrett skuggsamhälle där människor utnyttjas och förflyttas utan

papper. Fair Play Bygg kontaktas emellanåt av myndigheter när de vill ta del av ärenden som rör exempelvis misstänkt människoexploatering.

– De senaste årens ökade fokus på arbetsmarknadskriminalitet har fungerat ögonöppnande för många myndighetspersoner och politiker och det är bra, men de måste nu också ta sitt ansvar och utföra fler kontroller som motverkar kriminell verksamhet. Byggmästareföreningen och Byggnads startade projektet och har drivit det i många år nu, men det är faktiskt inte deras uppdrag att finansiera detta viktiga arbete. Fair Play Bygg måste finnas kvar, den funktion vi fyller behövs för att komma till rätta med problemen i branschen, säger Sussie Paredes Illum och tillägger:

– Min förhoppning är att detta ska bli en nationell instans som finansieras med statliga pengar. Det är viktigt att man som tipsare kan vara anonym och eftersom vi omvandlar tipsen till välunderbyggda rapporter kan myndigheterna arbeta mer resurseffektivt med att sätta in rätt åtgärder mot kriminaliteten.

DETTA ÄR FAIR PLAY BYGG

Fair Play Byggs arbete har hittills lett till upptaxeringar om sammanlagt 98,5 miljoner kronor av 142 olika företag. Projektet startades i februari 2016 med syfte att samla information om misstänkt pågående brottslighet i byggbranschen. Vem som helst kan tipsa Fair Play Bygg, antingen via webben eller telefon, och tipsaren garanteras anonymitet.

Verksamheten drivs och finansieras av Stockholms Byggmästareförening och Byggnads Stockholm-Gotland med syfte att skapa sunda och trygga arbetsplatser där företagen kan konkurrera på lika villkor. Fair Play Bygg levererar underlag till flera olika myndigheter, bland annat Skatteverket, polisen, Ekobrottsmyndigheten och Arbetsmiljöverket för att motverka oseriös byggverksamhet. Syftet är att stödja myndigheterna vid deras bekämpning av brottsliga aktörer och deras aktiviteter inom byggbranschen.

SJU BRANSCHOMRÅDEN

UTSKOTTEN ÄR RYGGRADEN I VERKSAMHETEN

Stockholms Byggmästareförening har totalt sju utskott som arbetar med frågor som på olika sätt rör medlemsföretagens verksamheter. Utöver de fyra som lyfts här finns också ROT-utskottet, Konsument-entreprenadutskottet samt Teknik- och miljöutskottet som du kan läsa mer om på tidigare uppslag.

EGENFÖRETAGARUTSKOTTET har under året 2021 arbetat med de ständigt aktuella frågorna som rör sund konkurrens, egenföretagande och ledarskap. För Egenföretagarutskottet står företag med operativa ägare i fokus. Denna typ av företag ställs många gånger inför andra saker än exempelvis börsnoterade bolag och det är viktigt att frågor som ledarskap, generationsöverföringar och anställningstrygghet hanteras på ett optimalt sätt.

– En egenföretagare har ofta fler aspekter på sin verksamhet än ett rent vinstdrivet företag. All verksamhet behöver bra ledarskap för att fungera, detta är kanske ännu viktigare när en ägare är operativ och vars största kompetens finns inom ett annat område än just detta. Då är det viktigt att vi i utskottet arbetar för att kunna stötta upp i de frågorna och underlätta för medlemsföretaget att hitta bra arbetssätt, säger Claes Johansson, ordförande för Egenföretagarutskottet.

CLAES JOHANSSON betonar att sund konkurrens är viktigt, inte bara för det egna företaget utan också för hela branschen:

– Branschen lider av oförtjänt dåligt rykte som får tråkiga konsekvenser, inte minst genom hämmad återväxt och misstro bland såväl privata som professionella beställare. Risken att bli utkonkurrerad av osunda företag är stor och behöver motarbetas med alla medel, slår han fast.

ETT STEG PÅ VÄGEN i det arbetet är en tredje-partscertifiering där en opartisk revision kan fastställa att verksamheten arbetar i

enlighet med fastställda regler och rutiner. I certifieringen ska företagets arbetssätt finnas beskrivet, exempelvis beträffande hur man hanterar inköp av varor och tjänster, för att minimera risken för att oseriösa leverantörer anlitas.

VIKTIGT ÄR OCKSÅ omvärldsbevakning – att hålla sig uppdaterad på vad som händer i kontakter med leverantörer och branschkollegor samt att följa utvecklingen på området med aktuella lagar och förordningar.

– Ett annat bra sätt att arbeta för sund konkurrens är genom ett aktivt deltagande i Stockholms Byggmästareförenings verksamhet och därigenom ta upp frågan med beställare, myndigheter och organisationer, säger Claes Johansson.

ENTREPRENADUTSKOTTET har under 2017–2021 haft ett särskilt uppdrag att fungera som referensgrupp till Byggföretagen inom ramen för Bygghandels Kontraktskommittés (BKK) revidering av AB 04 och ABT 06. Under verksamhetsåret har utskottet haft kontinuerliga möten där frågeställningar som rör revideringarna av de allmänna bestämmelserna har behandlats. Ordförande Mats Kimby förklarar betydelsen av detta arbete genom att dessa juridiska bestämmelser anger villkoren i de flesta kommersiella entreprenadavtalen inom Sveriges byggindustri.

– Entreprenadjuridiken fastställer grundläggande spelregler för affärsöverenskommelser och i dessa sammanhang är konkurrens på lika villkor helt avgörande för en sund bransch, säger han.

UNDER NÄSTA ÅR ser utskottet fram emot att arbeta vidare med frågor som rör byggsektorns affärsavtal, kommunikation och samverkan, och – förstås – konkurrens på lika villkor.

BOSTADSUTSKOTTET jobbar med bostadsfrågor ur ett byggherreperspektiv.

– Vi har under året haft möten med Storstthlm, Stadsbyggnadsbenchen och möten med enskilda politiker och tjänstemän från kommuner och län. Vi lyfter där frågeställningar som vi i branschen tycker är viktiga för att åstadkomma en bra och smidig process för ett stabilt bostadsbyggande, bland annat processerna för detaljplanerna och bygglov, säger utskottets ordförande, Staffan Grundmark.

UNDER DET KOMMANDE året är planen att fortsätta arbetet med dessa frågor och inför riksdagsvalet bland annat uppdatera skriften »Tio punkter för en bättre bostadspolitik«.

LOU-UTSKOTTET har under året haft tre fokusområden; uppföljning av upphandlingar, rättvisa villkor samt att följa utvecklingen av den nya lagstiftningen. Dessa frågor har bland annat lyfts i dialog med exempelvis Byggherrarna och på de två frukostseminarier som hållits – en viktig kanal för att nå ut med information till medlemsföretagen.

– Att vi har en transparent och rättvis konkurrens är viktig hörnsten för att lagen om offentlig upphandling ska fungera och kunna efterföljas. Allt arbete inom LOU-utskottet handlar om att skapa förutsättningar för sund konkurrens på lika villkor i alla skeden av byggprocessen, säger ordförande Camilla Magnusson och tillägger att utskottet kommer att fortsätta arbeta med frågor som rör uppföljning av upphandlingar och kvalitetssäkring av upphandlingsdokumenten under kommande verksamhetsår.

FOTO: ROSIE ALM

KLIMAT- OCH MILJÖFRÅGOR

NÖJD KUND-GARANTI

FAIR PLAY BYGG

HÅLLBARA PROJEKT

SUND KONKURRENS

SCHYSSTA UPPHANDLINGAR

ROT-PRISET

YRKESSTOLTHET

YRKESKICKLIGHET

HANTVERSKUNNANDE

STANDARDAVTAL

EU:S TAXONOMI

ÅTERBRUK

RIKTLINJER FÖR AVFALLSHANTERING

KLIMATDEKLARATIONER

EFFEKTIVA BYGGPROCESSER

STABILT BOSTADSBYGGANDE

RÄTTVISA VILLKOR

BYGGMÄSTAREFÖRENINGARNA OCH BYGGFÖRETAGEN I ÖST
stockholmsbf.se